

ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ- ΕΒΡΑΪΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ-ΘΕΣΜΟΛΟΓΙΑ

Ενότητα 8: ΕΒΡΑΪΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ-ΘΕΣΜΟΛΟΓΙΑ Εισαγωγικά

Σταμάτιος-Νικόλαος Μωραΐτης
Τμήμα Ιερατικών Σπουδών

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας και στην Ανώτατη Εκκλησιαστική Ακαδημία Θεσσαλονίκης**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «**Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση**» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σκοποί ενότητας

- Σκοπός είναι να κατανοήσει ο φοιτητής την έννοια της Αρχαιολογίας.
- Να εξετάσει τις βιβλικές διηγήσεις υπό το πρίσμα των αρχαιολογικών ευρημάτων. Να δώσει καλύτερη κατανόηση της Παλαιάς και της Καινής Διαθήκης.
- Επίσης καλύτερη γνώση της ιστορίας και του πολιτισμού του εβραϊκού έθνους και των λαών με τους οποίους ο αρχαίος Ισραήλ είχε σχέσεις και τέλος δίνει σημαντική η συμβολή της Αρχαιολογίας στην αναγνώριση των διαφόρων παλαιοδιαθηκικών τοποθεσιών.

Περιεχόμενα ενότητας

Περιεχόμενο του μαθήματος της Εισαγωγής στην Π. Διαθήκη:

- Εισαγωγικά στην Εβραϊκή Αρχαιολογία και Θεσμολογία.
- Έννοια της Αρχαιολογίας.
- Χρονολογικές περίοδοι της Παλαιστίνης.
- Ιστορία της επιστήμης της εβραϊκής αρχαιολογίας.
- Νεότερα χρόνια.

Έννοια της Αρχαιολογίας

α) Αρχαιότερη-ευρύτερη: Αρχαιολογία = λόγος για την αρχαιότητα. Με την έννοια αυτή η Αρχαιολογία είναι ιστορία των εκφάνσεων του βίου (των πράξεων, των πραγμάτων, της τέχνης) των ανθρώπινων κοινωνιών του παρελθόντος.

β) Νεότερη-στενότερη: Μνημεία, αρχαιολογικές ανακαλύψεις από τον 19ο αι. μέχρι σήμερα.

- Στη νεότερη εποχή η εβραϊκή αρχαιολογία ερευνά το αντικείμενό της με βάση τα φιλολογικά μνημεία, στηρίζεται όμως και στα αρχαιολογικά ευρήματα. Εξετάζει τη σχέση των φιλολογικών μνημείων με την Π. Διαθήκη.

Χρησιμότητα του μαθήματος

- α) Εξέταση των βιβλικών διηγήσεων υπό το πρίσμα των αρχαιολογικών ευρημάτων. Καλύτερη κατανόηση της Παλαιάς και της Καινής Διαθήκης.
- β) Καλύτερη γνώση της ιστορίας και του πολιτισμού του εβραϊκού έθνους και των λαών με τους οποίους ο αρχαίος Ισραήλ είχε σχέσεις.
- γ) Σημαντική η συμβολή της Αρχαιολογίας στην αναγνώριση των διαφόρων παλαιοδιαθηκικών τοποθεσιών.

Μέθοδος και Χρονικά Όρια

Μέθοδος.

- Ιστορική-συγκριτική (με πολιτισμούς των γύρω λαών) για να διακριβωθεί τι πρωτότυπο προσέφερε ο Ισραήλ, τι διαμόρφωσε και τι παρέλαβε αυτούσιο.

Χρονικά όρια.

- Από την εμφάνιση του Ισραήλ στην ιστορία μέχρι το 70 μ.Χ. (καταστροφή της Ιερουσαλήμ).

1. Πηγές

α) Ευρήματα των ανασκαφών (π.χ. Λαχής, Γαδ, Γκέζερ, Μεγγιδώ, Ιεριχώ, Σαμάρεια, Συχέμ, κ.ά.).

β) Κείμενα – Άμεσες πηγές.

1. Η Π. Διαθήκη, εν μέρει και η Κ. Διαθήκη.

2. Τα Απόκρυφα της Π. Διαθήκης.

3. Ιουδαίοι συγγραφείς: Φλάβιος Ιώσηπος (**Ιουδαϊκή Αρχαιολογία** που αποτελείται από 20 βιβλία, **Περί του Ιουδαϊκού πολέμου** 7 βιβλία, **Κατ' Απίωνος**), Φίλων (**Νόμων ιερών αλληγορίας των μετά την Εξαήμερον το πρώτον**), Ταλμουδική, Ραββινική Γραμματεία.

4. Χειρόγραφα της Νεκράς Θαλάσσης.

2. Πηγές

γ) Κείμενα – Έμμεσες πηγές.

1. Κείμενα αρχαίων ανατολικών πολιτισμών (Μεσοποταμιακά, Ουγαριτικά, Αιγυπτιακά κ.ά).

2. Κείμενα αρχαίων Ελλήνων και Λατίνων συγγραφέων (Ηρόδοτος, Στράβων, Διόδωρος Σικελώτης, Γάιος Πλίνιος Σεκούνδος, Πόπλιος Κορνήλιος Τάκιτος κ.ά.).

δ) Έργα χριστιανών συγγραφέων (Ευσέβειος Καισαρείας, Επιφάνιος Κύπρου).

Χρονολογικές περίοδοι της Παλαιστίνης

Χρονολογικές περίοδοι της Παλαιστίνης:

- Ηωλιθική Εποχή (χρονολογικά απροσδιό-ριστη).
- Παλαιολιθική Εποχή ($\pm 600.000-10.000$ π.Χ.).
- Μεσολιθική Εποχή ($\pm 10.000-8.000$ π.Χ.).
- Νεολιθική Εποχή ($\pm 8.000-3.000$ π.Χ.).
- Εποχή του Χαλκού (3.000-1.200 π.Χ.).
- Εποχή του Σιδήρου (1.200-500 π.Χ.).

Διαίρεση

- 1) Ιδιωτικός βίος των Ισραηλιτών (διατροφή, ενδυμασία, κατοικία, οικογένεια, επαγγέλματα, τέχνες, εμπόριο, επιστήμες).
- 2) Θρησκευτικός βίος (τόποι λατρείας, ιερατείο, θυσίες, εορτές, θρησκευτικές ομάδες).
- 3) Πολιτικός- κοινωνικός βίος (πολίτευμα, δικαστική εξουσία, μέτρα και σταθμά).

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΗΣ ΕΒΡΑΪΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

- Ευσέβειος Καισαρείας: Πληροφορίες περί των τοποθεσιών της Παλαιστίνης στο έργο «Περὶ τῶν τοπικῶν ὀνομάτων τῶν ἐν τῇ θείᾳ Γραφῇ» (320 μ.Χ.).
- Επιφάνιος Κύπρου: Στο έργο «Περὶ μέτρων καὶ σταθμῶν» (392 μ.Χ.) περιέχονται και γεωγραφικά ονόματα της Παλαιστίνης .
- Οδοιπορικά από τον 4ο έως τον 18ο αι.
- Πρώτες ανασκαφές τον 19ο αι. Αρχαιολογικά ευρήματα.
- Εντατική δραστηριότητα από τον 20ο αιώνα. Αρχαιολογικοί οργανισμοί, δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά, ίδρυση μουσείων, σύγκληση συνεδρίων.

1. Νεότερα χρόνια

Νεότερα χρόνια:

- Οι Άγγλοι ίδρυσαν στο Λονδίνο το 1865 την εταιρεία **Palestine Exploration Fund** και επιστημονικό περιοδικό.
- Οι Γερμανοί ίδρυσαν το 1877 οργανισμό με την επωνυμία **Deutscher Palästina Verein**. Μέχρι σήμερα δημοσιεύει το περιοδικό **Zeitschrift des deutschen Palästina Verein**.
- Ο μοναχός M.J.Lagrange ίδρυσε στην Ιερουσαλήμ το 1890 Βιβλική Σχολή (Ecole Biblique), η οποία λειτουργεί μέχρι σήμερα.
- Το 1900 ιδρύθηκε στην Ιερουσαλήμ αμερικανική σχολή ερευνών με την επωνυμία **American School of Oriental Research** με επιστημονικό περιοδικό.

2. Νεότερα χρόνια

Νεότερα χρόνια (συνέχεια):

- Το 1902 θεμελιώθηκε το **Deutsches Evangelisches Institut für Altertumskunde des Heiligen Landes**.
- Το 1913 ιδρύθηκε η εβραϊκή επιστημονική εταιρεία «Jewish Palestine Exploration Society», (το 1948 μετονομάστηκε σε «Israel Exploration Society»). Εργάζεται για την προβολή των αρχαιολογικών θησαυρών του Κράτους του Ισραήλ.
- Το 1927 ιδρύθηκε από το Βιβλικό Ινστιτούτο της Ρώμης ειδική σχολή στην Ιερουσαλήμ για την πρακτική εξάσκηση των βιβλικών θεολόγων.
- Σήμερα διαθέτουμε πλουσιότατα ευρήματα, πολλά από τα οποία βρίσκονται στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Ιερουσαλήμ.

Τέλος Ενότητας

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Ανώτατη Εκκλησιαστική Ακαδημία Θεσσαλονίκης, Σταμάτιος-Νικόλαος Μωραΐτης .
«ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ-ΕΒΡΑΪΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ-ΘΕΣΜΟΛΟΓΙΑ». Έκδοση: 1.0.
Θεσσαλονίκη 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: URL.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο.
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο.
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο.

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς.
- το Σημείωμα Αδειοδότησης.
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων.
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει).

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

